



## حرف نخست

دکتر بهرام جلوداری / مشاور و صاحب‌نظر مدیریت و بهره‌وری

### جایزه انجمن بهره‌وری ایران

انجمن بهره‌وری ایران پس از بررسی‌های متعدد و آسیب‌شناسی در خصوص علل عدم افزایش بهره‌وری در کشور و همچنین کاهش آن به زیر یک درصد، تصمیم به طرح مدل جدیدی گرفته است تا سازمان‌ها براساس این مدل، مورد ارزیابی قرار گرفته و مسیر ارتقای بهره‌وری را در راستای برنامه‌های رشد و توسعه اقتصادی طی کنند.

پس از بررسی مدل‌های مختلف، مشخص شد که مدل‌های حاضر در کشور صرفاً به اندازه‌گیری شاخص‌های مالی پرداخته و کمتر به علل ریشه‌ای و آسیب‌شناسی عدم ارتقای بهره‌وری می‌پردازند. همچنین مبانی مورد استفاده در کشور فاقد رفرنس‌های بین‌المللی بوده و به این دلیل نگاه مدل‌های موجود کوتاه‌مدت بوده و مسیر بلوغ سازمان‌ها را در رشد و ارتقای بهره‌وری نشان نمی‌دهد. همین امر موجب می‌شود سازمان‌ها در این مسیر، بهره‌وری را فراموش کنند.

مدل نهایی مطالعه شده که برای نخستین بار در سطح کشور مورد استفاده قرار خواهد گرفت، بر اساس مطالعات سازمان بهره‌وری آسیایی (APO) است. در این مدل که رویکردها، فرآیندها و نتایج و اثرات اقدامات بهره‌وری براساس چرخه بهره‌وری مورد ارزیابی قرار گرفته و نتایج اقدامات حاصله بر سیاست‌ها، فرآیندها، محصولات و کارکنان مورد سنجش قرار می‌گیرد.

بر اساس موارد مذکور، مدل ارزیابی بهره‌وری انجمن بهره‌وری ایران با عنوان IPAA که در واقع مختصر عبارت Iranian Productivity Association Award است، خواهد بود. بر اساس این مدل که مراسم اعلام آن به‌صورت سالانه در هفته بهره‌وری برگزار می‌شود، سازمان‌ها مورد ارزیابی قرار گرفته و براساس معیارهای فوق‌میزان بلوغ و رشد سازمان در مسیر تحقق بهره‌وری نشان داده می‌شود و آن سازمان‌ها بر اساس گزارشات بهبود دریافتی می‌توانند چشم‌انداز بهره‌وری را بر اساس معیارهای مدل، تعریف و در راستای تحقق یک سازمان بهره‌وری حرکت کنند.

ساختار این مدل و برنامه ارزیابی بهره‌وری، متشکل از شورای سیاست‌گذاری، کمیته داوری، ناظر و مجری است. شورای سیاست‌گذاری شامل صاحب‌نظران و متخصصان بهره‌وری خواهد بود.

برنامه زمان‌بندی این جایزه به این صورت است که شرکت‌ها و سازمان‌های متقاضی می‌توانند حداکثر تا پایان هر سال، ثبت و اظهارنامه خود را به مجری ارسال کنند. اظهارنامه‌ها پس از بررسی در فرآیند ارزیابی قرار خواهند گرفت و نتایج آن در هفته اول خردادماه در مراسمی ارائه خواهد شد. این ارزیابی توسط ارزیابان خبره و آموزش‌دیده و صلاحیت‌دار انجام شده و نتایج ارزیابی‌ها برای صحنه‌گذاری به کمیته داوری تقدیم خواهد شد.

با توجه به اینکه این جایزه برای نخستین بار در سطح کشور به اجرا گذاشته خواهد شد، احتمالاً نقاط قابل بهبودی خواهد داشت که امید می‌رود در سال‌های آتی به سمت بهبود مستمر پیش رود.

شایان ذکر است که این مدل، قابلیت ارزیابی هر دو گونه سازمان‌های دولتی و خصوصی را داشته و صرفاً برای مراکز کسب و کار تهیه نشده است و شاید بتوان این ویژگی را به‌عنوان نقطه قوت این مدل مطرح کرد.

## همکاری

ما در انجمن بهره‌وری ایران، به‌عنوان یک نهاد غیردولتی که رسالت اصلی خود را ترویج فرهنگ و باور بهره‌وری و تلاش در جهت رشد و ارتقای بهره‌وری خرد و کلان از فرد و خانواده تا وزارتخانه‌ها و سازمان‌ها و سیاست‌ها، برنامه‌ها و مقررات و صنایع کوچک و بزرگ و بخش‌های اقتصادی موثر، می‌داند بر این باوریم که در این مسئولیت خطیر لازم است عرصه را برای مشارکت و همکاری اندیشمندان، فرهیختگان و مدیران فراهم سازیم.

بدین ترتیب علاقه‌مندان به همکاری با این انجمن با مراجعه به بخش «همکاری» در سایت انجمن بهره‌وری ایران (به نشانی الکترونیکی [www.irpa.ir](http://www.irpa.ir)) و تکمیل فرم مربوطه می‌توانند این انجمن را از ظرفیت‌ها، توانمندی‌ها و مساعدت‌های ارزشمند خود، آگاه و بهره‌مند سازند.

شایان ذکر است افراد حقیقی و حقوقی برای عضویت در انجمن بهره‌وری ایران نیز می‌توانند به بخش «عضویت» در سایت انجمن بهره‌وری ایران مراجعه کنند. مجموعه اخبار، گزارش‌ها، فعالیت‌ها و دستاوردهای انجمن بهره‌وری ایران نیز از طریق سایت انجمن، به‌علاوه مطالب مرتبط با بهره‌وری و حوزه‌های مربوطه نیز از طریق همین سایت قابل مشاهده است.

## هشتمین عصرانه بهره‌وری



دکتر علی وحدت ریاست صندوق شکوفایی و نوآوری

مهندس سلجوقی عضو هیات عامل سازمان فن آوری و اطلاعات ایران

مهندس میلاذ مثنی پور مدیرعامل شرکت تپ سی

مهندس حسین خسروی مدیرعامل اد و ونچرز و موسس مجموعه ویکست

یکشنبه ۳۰ آذرماه، ساعت ۱۴/۱۵ تا ۱۷

از طریق لایو اینستاگرام

[https://www.instagram.com/irpa\\_ir](https://www.instagram.com/irpa_ir)

### هشتمین عصرانه بهره‌وری با موضوع نوآوری و بهره‌وری

هشتمین عصرانه بهره‌وری انجمن بهره‌وری ایران با موضوع «نوآوری و بهره‌وری»، عصر روز یکشنبه ۳۰ آذرماه ۱۳۹۹ با حضور جمعی از صاحب‌نظران برگزار خواهد شد و حضارن درباره موضوعات مرتبط به بیان دیدگاه‌ها و نقطه نظرات خود خواهند پرداخت.

این نشست از ساعت ۱۵:۲۰ تا ۵ عصر در تاریخ مذکور از سوی انجمن بهره‌وری ایران برگزار می‌شود و فعالان و علاقه‌مندان عرصه بهره‌وری می‌توانند این نشست را به صورت زنده (لایو) از صفحه رسمی انجمن بهره‌وری ایران در شبکه اجتماعی اینستاگرام با شناسه اینترنتی ([https://www.instagram.com/irpa\\_ir](https://www.instagram.com/irpa_ir)) مشاهده کنند.

سخنرانان این نشست، علی وحدت رییس صندوق نوآوری و شکوفایی، خسرو سلجوقی عضو سابق هیات عامل سازمان فناوری اطلاعات ایران، میلاذ مثنی‌پور مدیرعامل شرکت تپ سی و حسین خسروی مدیرعامل ادونچرز و موسسه مجموعه ویکست هستند. مدیر این نشست نصرا... جهانگرد رییس هیات مدیره انجمن بهره‌وری ایران و معاون اسبق وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات هستند.

برگزاری عصرانه‌های بهره‌وری از سوی انجمن بهره‌وری ایران به‌منظور جلب توجه بیشتر تر گروه‌های مختلف به موضوع مهم بهره‌وری، ترویج مفهوم بهره‌وری در حوزه‌های گوناگون و ارائه راهکارهایی برای توسعه و پیشبرد حرکت بهره‌وری کشور، در راستای تسریع در شکل‌گیری نهضت بهره‌وری مورد توجه قرار گرفته است.

تاکنون ۷ نشست عصرانه بهره‌وری با موضوعاتی از قبیل بهره‌وری در خانواده، بهره‌وری انرژی، بهره‌وری در آموزش و پرورش، بهره‌وری و بیمه و فرهنگ بهره‌وری برگزار شده است. اطلاعات بیشتر و تکمیلی از جمله مجموعه مباحث مطرح شده، در سایت انجمن بهره‌وری ایران قابل دسترس است.

## بهره‌وری در خانه و خانواده



به باور اغلب صاحب‌نظران، خانواده مهم‌ترین زیستگاه انسان‌ها و اصلی‌ترین نهاد برای آموزش و انتقال فرهنگ به فرزندان و نسل‌های بعدی است. بدین ترتیب می‌توان گفت که اساس و مبنای بهره‌وری در جامعه و فرآیند توسعه، خانواده است و انسان‌های بهره‌ور هستند که می‌توانند جامعه را به بهره‌وری برسانند. بر همین اساس، در هفتمین نشست عصرانه بهره‌وری که ۲۵ آبان‌ماه ۱۳۹۹، از سوی انجمن بهره‌وری ایران در سازمان مدیریت صنعتی برگزار شد، جمعی از صاحب‌نظران شامل دکتر قاسم انصاری رنانی، دکتر زهرا شجاعی، دکتر علی اصغر احمدی و مهندس سید حمید کلانتری به بیان دیدگاه‌های خود در زمینه بهره‌وری در خانه و خانواده پرداختند که در ادامه می‌خوانید. مشروح کامل این نشست در سایت انجمن بهره‌وری ایران درج شده است. شایان ذکر است که در ادامه مباحث مطرح شده در این نشست، دو گفتار دیگر نیز درباره موضوع بهره‌وری در خانه و خانواده ارائه شده است.

### نقش فضای ارتباطی خانواده در بهره‌وری سرمایه انسانی



دکتر علی اصغر احمدی  
روانشناس و مشاور

■ اگر نتوانم با قطعیت بگویم که سلامت جسمانی با بهره‌وری ارتباط دارد، ولی با قطعیت می‌توانم گفت که سلامت روانی با بهره‌وری ارتباط مستقیم دارد و به‌میزان بسیاری زیادی بهره‌وری انسان را حداقل در زیست و زندگی انسانی، یعنی لذت و بهره‌بردن از زندگی و به‌زیستی تحت تأثیر قرار می‌دهد. انسانی که خوشحال‌تر بوده و از زندگی خود راضی است، بهره‌ورتر است. خانواده زیستگاه بسیار مهم انسان‌هاست. مهم‌ترین نمودهای سلامت روانی را می‌توان در خانواده دریافت کرد، خانواده مهم‌ترین نهادی است که می‌تواند عهده‌دار تکفل سلامت روحی و روانی جامعه باشد.

■ بر اساس آمارها و مشاهدات بالینی، وضعیت سلامت و رضایت روانی جامعه آشفته است و ریشه و منبع این حالات، خانواده است. این موضوع در قالب ارتباطات خانوادگی مورد توجه است. ارتباطات به‌معنای دادوستد پیام‌هاست؛ هم پیام‌های کلامی و هم پیام‌های غیرکلامی؛ و این پیام‌ها مرتباً بین اعضای خانواده رد و بدل می‌شود که فضای روانشناختی خاصی را در خانواده شکل می‌دهد. آنچه که بعضاً اعضای خانواده را حتی فراری می‌دهد یا جذب خانواده می‌کند، همین فضای روانشناختی است. فضای خانواده‌ها از لحاظ جذابیت، آرامش‌بخشی، احساس راحتی و شادمانی با هم تفاوت دارند و مواجهه با اعضای خانواده نیز در این فضای روانشناختی متفاوت است.

■ اگر این فضای روانشناختی خانواده، بخواهد انسان را به سلامت و بهره‌وری سوق دهد، ویژگی‌هایی از جمله درک و شنیده شدن، ایمنی، احساس تعلق و احساس نیاز به دوست داشته شدن و احساس احترام دارد. خودشکوفایی نیز، ویژگی دیگری در این زمینه است.

### ۱۲ استراتژی برای بهره‌ور بودن خانواده



دکتر قاسم انصاری رنانی  
استاد دانشگاه

■ تا پیش از قرن بیستم تصویری که از خانه وجود داشت با تصویری که خانه و تربیت کودک از اواخر قرن بیستم و اوایل قرن بیست و یکم شکل گرفته، متفاوت است. تا اواخر قرن بیستم عنوان می‌شد که عوامل موثر بر تربیت اعضای خانواده و کودک، شامل سه ضلع یک مثلث یعنی خانه، مدرسه و محیط می‌شود. بر همین اساس، خانه یک رکن اساسی برای تربیت کودک بود و پس از آن مدرسه و محیط قرار داشتند. به خصوص که در محیط، همسالان از اهمیت بالایی برخوردار بودند.

■ این روند تا پایان قرن بیستم ادامه داشت، ولی با ظهور فضای مجازی و رونق گرفتن آن در اوایل قرن بیست و یکم، علمای تربیت ادعا می‌کنند که دیگر آن مثلث سه ضلعی (خانه، مدرسه، محیط) بر هم خورده و دوزنقه‌ای با حضور رسانه شکل گرفته که بعد این عامل اساسی بسیار فراتر از خانه، محیط و مدرسه است. بنابراین اگر به بهره‌وری در خانواده پرداخته می‌شود، در حال حاضر باید مساله رسانه را نیز جدی گرفت.

■ ۱۲ راهکار برای خوشبختی خانواده‌ها از جمله مشخص کردن هدف برای رسیدن به خوشبختی، انتخاب راه‌هایی برای آرامش روحی و تخلیه روانی، رعایت نظم و ترتیب در زندگی شخصی، انجام کارهای شایسته و معاشرت با دوستان خوب، آرامش دادن به ذهن، انتخاب لذت‌های کوچک و ساده، ایجاد و گسترش عشق در زندگی، غذای مناسب، ورزش، تفریح و گردش، یاد گرفتن برای نه گفتن به موقع و به‌جا، دارا بودن رفتار و ظاهر مناسب و داشتن روح بزرگ در بهره‌ور شدن خانواده‌ها موثر است.

### بهره‌وری مادرانه



دکتر زهرا شجاعی  
استاد دانشگاه

خانواده بالنده است. مطلوبیت و احساس رضایت و احساس مفید بودن سه عامل دیگر در این زمینه است. رشدهندگی و تعالی‌بخشی به همراه تربیت انسان‌های مفید، مشارکت جو، فداکار و دیگر خواه و ایجاد فضایی برای رشد خلاقیت‌ها و ابتکارات از دیگر ملاک‌های خانواده بهره‌ور است.

■ تاکید بر مفهوم «بهره‌وری مادرانه» به دو دلیل است، اولاً حقیقت مساله این است که مادر نقش محوری در خانواده، تربیت فرزند و حفظ کبان خانه و خانواده دارد. در دنیای جدید الگویی با عنوان «مدیریت زنانه» مطرح است که برای آن ویژگی‌هایی را قائل هستند.

■ تحقیقات و پژوهش‌های مختلفی نیز صورت گرفته که نشان می‌دهد سبک مدیریت زنان با مردان متفاوت است، البته این به آن معنا نیست که این سبک مدیریتی را فقط زنان دارند، بلکه مردانی نیز هستند که از این سبک استفاده می‌کنند. سبک مدیریتی زنانه، تحول‌گراست و تمایل به ساختار تخت و تمرکز بر روابط دارد. همچنین مدیریت زنانه تلاش دارد در رهبری، متقاعدکننده بوده، انگیزه ببخشد و ترغیب کند. همچنین مدیریت زنانه مشارکتی است؛ بر پروسه و فرآیند، و همچنین ارتباط غیر مستقیم تمرکز دارد و شغل را پیوستگی نفع شخصی کارمندان و کارکنان با اهداف سازمان می‌داند.

■ همان‌گونه که مبحث بهره‌وری، بیان می‌شود که هر سیستمی، یک خروجی می‌سازد، بر همین اساس، خانواده از انسان‌ها، انسان‌های جدیدی می‌سازد و خود خانواده، یک هویت جدیدی است که به وجود می‌آید. بنابراین خروجی خانواده باید تولید انسان‌هایی کامل‌تر باشد، انسانی که می‌تواند منشا توسعه باشد.

■ بنابراین بر اساس موارد مطروحه، یک مادر می‌تواند فرزندان را تربیت، تشویق و ترغیب کند تا موجب افزایش بهره‌وری در خانواده شود. در جمع‌بندی موضوع باید گفت، اساس و مبنای بهره‌وری در جامعه و فرآیند توسعه، خانواده است و تنها انسان‌های بهره‌ور هستند که می‌توانند جامعه را به بهره‌وری برسانند و موجب سعادت و کمال جامعه شوند.

■ اگر بتوان مفاهیمی چون بهره‌وری را با مفاهیم مقدس دینی خود تلفیق کرده و به صحن اجتماع برد، بهتر می‌توان چالش‌های موجود در این زمینه را حل کرد. بر همین اساس، موضوعاتی مثل اسراف، تبذیر، قناعت، صرفه‌جویی، اغتنام فرصت، شکر نعمت، احسان، اتقان و محاسبه مفاهیمی است که در فرهنگ دینی ما با موضوع بهره‌وری تناسب دارد.

■ واژه احسان در واقع به مفهوم کار درست را خوب انجام دادن یعنی همان کارایی و اثربخشی است. واژه اتقان به مفهوم محکم‌کاری در مقابل سرهم‌بندی است. اما نزدیک‌ترین مفهومی که با موضوع بهره‌وری تناسب دارد، واژه شکر است. در تعریف واژه شکر گفته می‌شود که به‌معنای استفاده بهینه نعمت‌هاست، بنابراین در هر میزان سرمایه و در هر سطحی که باشیم و هر امکانی که داشته باشیم، به‌خوبی بتوانیم از فرصت‌ها استفاده کنیم، در واقع اصطلاحاً از آن به‌عنوان شکر تعبیر می‌شود که هم زبانی، هم عملی و هم قلبی است که شکر عملی که از آن به عنوان نهایت شکر تعریف می‌شود، به بهره‌وری نزدیک است.

■ یکی از آموزه‌های قرآنی درباره ملاک‌های خانواده بهره‌ور، مقوله «خانواده رحمانی» است. این خانواده رحمانی بر اساس آیه ۹ سوره روم استخراج شده و بر این اساس سه نشانه آرامش، محبت و مودت و رحمت برای خانواده رحمانی وجود دارد.

■ محبت به معنای میل به صفات حمیده و مودت به معنای ابراز محبت است. مفهوم «رحمت» نیز رفع نیاز بدون درخواست تعبیر می‌شود و اگر این قاعده در خانواده حاکم باشد، موجب شکل‌گیری

## ۵ حوزه موثر در بهره‌وری خانواده



مهندس سید حمید کلاتری  
مدیرعامل انجمن بهره‌وری ایران

- یک خانواده بهره‌ور شکل گیرد.
- یک حوزه دیگر از عملکرد خانواده، حوزه اقتصادی است. مدیریت هزینه‌ها و تعیین اولویت‌ها، تدبیر معاش و برنامه‌ریزی مالی به همراه پرهیز از اسراف، حذف تجملات غیرضرور، توجه به پس‌انداز و آینده‌نگری در مسائل مالی از ویژگی‌های یک خانواده بهره‌ور است.
- حوزه چهارم، خود محیط و فضای خانه است که در بهره‌وری خانواده تاثیر خواهد داشت. انتخاب مناسب محله و ساختمان، توجه به همسایگان، چیدمان مناسب، نظم، نظافت و زیبایی خانواده و توجه به فضای سبز نیز ضروری است.
- پنجمین حوزه خانواده بهره‌ور، سلامت در خانواده است. تغذیه مناسب، ورزش، آرامش، اوقات فراغت و سفر در این حوزه باید مورد توجه باشد.
- با توجه به اینکه نهاد خانواده بر تربیت منابع، سرمایه و ثروت انسانی تاثیر جدی دارد، بنابراین رسیدن به یک الگوی مناسب در موضوع خانواده بهره‌ور ضروری است. چرا که اگر خانواده بهره‌ور نشود، منابع انسانی کشور بهره‌ور نخواهند شد، در حالی که منابع انسانی، نقش اصلی در بهره‌ور شدن کشور را برعهده دارند. همان‌طور که یک مدیر توانمند می‌تواند کارخانه، مدرسه یا بنگاه اقتصادی خود را بهره‌ور و کارآمد کند. بنابراین لازم است به ثروت انسانی به‌طور ویژه توجه شود که کانون ثروت انسانی نیز، خانواده است.

- بهره‌وری به معنای درست انجام دادن کار درست است. سطوح بهره‌وری، از بهره‌وری فردی آغاز می‌شود و به بهره‌وری خانوادگی توسعه می‌یابد. بهره‌وری بنگاهی، بهره‌وری بخشی، بهره‌وری در شهرستان و استان و بهره‌وری ملی دیگر سطوح بهره‌وری است. بر این اساس، بهره‌وری در خانه و خانواده را در پنج حوزه در نظر گرفته‌ام که هر یک از این حوزه‌ها نیز، پنج زیربخش دارد.
- یکی از این پنج حوزه، حوزه علمی و آموزشی است. یکی از کارکردهای خانواده بهره‌ور این است که نگرش و محیط خانواده، مبتنی بر علم و آموزش بوده، یادگیرنده و یاددهنده باشد و محیط و مدرسه مناسبی را برای تحصیل فرزند یا فرزندان خود در نظر گیرد. مطالعه، خلاقیت، نوآوری، پویایی و بهره‌گیری از فکرها و روش‌های نو در آن جاری است و زمینه پرسشگری را در عمل فراهم می‌کند.
- حوزه دوم، حوزه فرهنگی و اخلاقی است. خانواده بهره‌ور، خانواده‌ای است که در آن احترام، محبت و گذشت شکل می‌گیرد. مسئولیت‌پذیری از ویژگی‌های موردتوجه خانواده بهره‌ور است و فرزندان نیز با این نگرش، تربیت شوند. ضروری است مشورت، کار جمعی، همکاری و تعاون در

## خانواده؛ راه‌حل معضل بهره‌وری کشور؟



دکتر حمیدرضا نایینی  
رئیس کمیته برنامه‌ریزی انجمن بهره‌وری ایران

- هفتمین عصرانه بهره‌وری نیز در باب موضوع کمتر توجه شده «بهره‌وری و خانواده» برگزار شد. شخصی از برگزاری این برنامه در یک عصر سرد پاییزی توقع زیادی نداشتیم، اما مباحث مطرح شده به‌گونه‌ای بود که سرما را فراموش کردم و بسیار بهره‌مند شدم. دکتر انصاری زمانی که حدوداً دو دهه پیش ریاست سازمان ملی بهره‌وری را برعهده داشت به ۱۲ نکته کاربردی، با بیانی مثل همیشه شیوا و ساده اشاره داشت که درباره هر یک آنها می‌توان محتوای آموزشی رفتار در خانواده تولید کرد. دکتر احمدی به معضلات گریبانگیر خانواده‌ها در این روزگار با ذکر مصادیق واقعی پرداخته و در پایان به نشانه‌های یک خانواده بهره‌ور برگرفته از تحقیقات میدانی اشاره کرد. مهندس کلاتری مدلی پنج‌وجهی از خانواده بهره‌ور معرفی کرد که نمایی متفاوت و موردپسند ما علاقه‌مندان به مدل‌سازی مفاهیم پیچیده و در نوع خود یک کار جدید و قابل توجه بود. خانم دکتر شجاعی، گشایشی بر یک نظریه با عنوان مدیریت زنانه/مادرانه داشته و مدلی ۹وجهی از یک خانواده و ۲۱ توصیه کاربردی برای دستیابی به یک خانواده بهره‌ور و مزین و منور به آیات قرآن کریم ارائه داد که برایم تازگی داشت. در پایان این سه ساعت متوجه شدم که نهاد خانواده چه سازمان علمی بزرگ، پیچیده و ناشناخته‌ای است و من در این ۳۰ سال فقط به بهره‌وری در سازمان‌های اقتصادی توجه کرده بودم. در خانواده تمام اجزای یک سازمان شامل مأموریت، اهداف، راهبردها، مسئولیت‌ها، فرآیندها و سازوکارهای برنامه‌ریزی، کنترل، ارزیابی و یادگیری کاملاً حقیقی و بسیار جدی است، اما تماماً نانوشته مانده است. «بدون آنکه متوجه باشی، مدیریت می‌شوی و بدون آنکه بدانی، مدیریت می‌کنی.» بر اساس یک فرآیند اصلی خانواده که عبارت است از بالغ شدن اعضای خانواده برای تشکیل یک زندگی مستقل و جدید... خلاصه غوغایی است که اگر خوب عمل کند می‌تواند ضربه گیر خطاهای بی‌دری جامعه شده و این انسان عصبی و خسته را که وارد منزل می‌شود، التیام بخشد، زخم‌هایش را ترمیم کند و یا برعکس این صاحب فطرت الهی و ذات متمایل به پرواز آسمانی را تبدیل به پرنده‌ای زخمی و زمین‌گیر کند که حتی نتواند از فرط خجالت بال‌هایش را بگشاید...
- و دو برادر در این سازمان می‌توانند خیلی متفاوت و با دو سرنوشت کاملاً متفاوت رهسپار جامعه شوند و این خانواده است که بایستی هر دو را به منتهی‌الیه بالندگی ذاتی که خداوند قرار داده است برساند... کاری بس دشوار، ظریف و سرنوشت‌ساز آن هم با رهبری و مشارکت غیررسمی و پیچیده مادر و پدر... شاید تعدادی از اصول علم اقتصاد در مورد مدیریت خانواده نیز مصداق پیدا می‌کند. به‌عنوان مثال اصل مقیاس بهینه اقتصادی بنگاه تبدیل شود به بُعد بهینه خانوار. به‌علاوه عموماً پدر و مادر در تربیت فرزند اول از تجربه خیلی کمتری برخوردارند و به همین دلیل تربیت فرزند دوم و احتمالاً سوم به تدریج و برگرفته از درس‌آموخته‌های فرزندان قبلی راحت‌تر انجام‌پذیر باشد، مضافاً اینکه خود فرزندان بزرگ‌تر هم در صورت برخورداری از فاصله سنی مناسب و مدیریت والدین می‌توانند در امر تربیت دستیاری کنند و در سنین بزرگ‌تر هم یار و یاور یکدیگر باشند، پس روی آوردن به تک‌فرزندی به دلایل بسیار مختلف اقتصادی یا تغییر سبک زندگی به لحاظ اصول تعلیم و تربیت شاید رویکرد درستی نباشد، در این صورت باید پرسید بُعد بهینه خانوار در ایران کتونی چند فرزند است؟

## چند نکته در مورد بهره‌وری در خانه



مهندس علی اکبر اولیاء  
عضو هیات مدیره انجمن بهره‌وری ایران

- خانه را در محله‌ای انتخاب کنید که بستگان دوستان و همسایگان خوبی داشته باشد تا بتوانید ارتباط موثر و مفیدی با آنها برقرار کنید. هوای پاک و دسترسی به امکانات شهری در نزدیکی به محل کار و مدرسه بچه‌ها هم باید مد نظر باشد. (مهاجرت هم حرکتی نجات‌بخش برای ارتقای بهره‌وری فردی و خانوادگی است.)
- انتخاب خانه باید متناسب با نیاز خانواده باشد. معماری خانه مهم است؛ استفاده بهینه از فضا، نور و ... لوازم منزل را متناسب با نیازها تهیه کنید. چه بسا لوازمی که فضا را اشغال می‌کند و استفاده زیادی از آنها نمی‌شود.
- یک عنصر بسیار مهم در خانواده بهره‌ور، برقراری یک محیط و گفت‌وگو مثبت و سازنده است. در این خانواده سلامت روانی اعضا بسیار مورد توجه بوده و پرخاش و دعوا جایی ندارد. آنها برای باهم بودن فرصت‌های ممتازی خلق می‌کنند.
- خانه یک محیط آموزشی و تربیتی است. یادگیری در همه‌جا یک اصل است و در خانه هم بچه‌ها از پدر و مادر و هم آنها از بچه‌ها یاد می‌گیرند؛ آموزش‌های علمی، تجربی، مهارتی و ...
- معماری خانه و طراحی سیستم سرمایشی و گرمایشی هم باید به‌گونه‌ای باشد که خانه با حداقل مصرف انرژی و آلوده کردن هوا در حد مطلوبی سرد یا گرم شود. تهویه مناسب ساختمان هم بسیار مهم است.
- یک خانواده بهره‌ور به همسایه‌ها بسیار توجه دارد هرگز برای آنها مشکلی درست نمی‌کند و حتی‌المقدور به آنها کمک می‌کند. (این روابط خود به خود متقابل می‌شود.)
- خانواده بهره‌ور غذا را متناسب با نیاز تهیه می‌کند. در این مورد، هم در خرید مواد غذایی هم در پخت‌وپز و هم در نگهداری آنها دقت کافی، ضرورت دارد. دانش آمار و احتمالات هم در این زمینه کمک می‌کند. رعایت الگوهای مناسب تغذیه و سلامت مواد غذایی نیز مهم است. بحث نگهداری مواد غذایی در منزل و مخصوصاً در یخچال نیز که هنر و مهارت خاص خودش را می‌طلبد، اهمیت فراوانی دارد.
- میزان تولید زباله یکی از شاخص‌های مهم بهره‌وری در خانه است. در خانه بهره‌ور، تولید زباله به حداقل ممکن می‌رسد. دور ریختن مواد غذایی مازاد، به‌ویژه آن زمان که به یک رویه معمولی تبدیل شود، گناهی نابخشودنی است.
- در یک خانه بهره‌ور همواره بین درآمد و هزینه‌ها تعادل برقرار است. آنها برای برنامه‌های روزانه، هفتگی، ماهانه و بلندمدت خود برنامه دارند.
- ورزش، تفریح و سفر جایگاه تعریف شده‌ای دارد. یک خانواده بهره‌ور با جامعه دوستان و فامیل تعامل سازنده‌ای دارد و در هر فرصتی انرژی مثبت در جمع آنها پخش می‌کند.
- ایمنی، یک رکن بهره‌وری در خانه است. ایمنی در برابر آتش‌سوزی، زلزله و سایر بلایای طبیعی و حتی برق‌گرفتگی هیچ‌گاه نباید فراموش شود. نوع لوازم، چیدمان و نحوه استفاده از آنها باید به‌گونه‌ای باشد که آسیبی به افراد نزنند. ایمنی خانه و ساختمان در مقابل سرقت نیز نکات خاص خود را دارد.

ادامه در صفحه بعد



## ترویج و توسعه بهره‌وری در استان سیستان و بلوچستان



سید حمید کلانتری، مدیرعامل انجمن بهره‌وری ایران در این دوره‌ها تاکید داشت که باید متناسب با مزیت‌های هر شهرستان در سیستان و بلوچستان، برنامه توسعه آن تهیه و مدیران دستگاه‌ها بر اساس مزیت هر منطقه آموزش دیده و توجیه شوند و جلب و مشارکت کارآفرینان و جوانان در شهرستان تقویت شود. در حاشیه این کارگاه‌های آموزشی، مدیرعامل انجمن بهره‌وری ایران به همراه مسئولان استانی از برخی کسب و کارهای این استان از جمله کارگاه‌های تولیدی این شهرستان‌ها بازدید کردند. سیده ثریا سیدزاده، معاون توسعه مدیریت و منابع استانداری سیستان و بلوچستان ضمن قدردانی از اهتمام انجمن بهره‌وری ایران در برگزاری این دوره‌ها و کارگاه‌های آموزشی، با هدف ارتقای شاخص‌های مدیریتی از جمله بهره‌وری، اشاره کرد که این دوره‌ها به صورت ماهانه و در شهرهای مختلف استان تا پایان سال برگزار خواهد شد.

ترویج و توسعه بهره‌وری در استان سیستان و بلوچستان به‌ویژه در میان مسئولان، مدیران و کارشناسان و همچنین اقبال دیگر از جمله دهیاران این استان در کنار سایر برنامه‌ها و فعالیت‌های انجمن بهره‌وری ایران، از برنامه‌های مهم انجمن به شمار می‌آید.

بر همین اساس، در هفته گذشته کارگاه آموزشی بهره‌وری و توسعه برای مدیران شهرستان‌های چابهار و دشت‌یاری، با حضور مدیرعامل انجمن بهره‌وری ایران برگزار شد. در این کارگاه آموزشی ضمن مروری بر مفاهیم، اهمیت، ابعاد و سطوح بهره‌وری، موضوعاتی از قبیل تاثیرات بهره‌وری در رشد اقتصادی کشور و همچنین موضوعاتی مانند بهره‌وری در خانه و خانواده و بهره‌وری در محل کار مطرح شد. پیش از این نیز، کارگاه‌های آموزشی بهره‌وری در شهرهای مختلف استان سیستان و بلوچستان از جمله زاهدان، زابل، ایرانشهر و دلگان با همکاری انجمن بهره‌وری ایران برگزار شده بود. در این کارگاه‌های آموزشی که به مباحث مربوط به بهره‌وری، مدیریت، تحول و توسعه اختصاص داشت، علاوه بر معاونان استاندار و فرمانداران، جمعی از مدیران و کارشناسان به همراه بخشداران و دهیاران و همچنین استارت‌آپ‌ها و شرکت‌های دانش‌بنیان این استان حضور داشتند.

بخشی از این دوره‌های آموزشی به کارگروهی اختصاص داده شده که در این کارگروهی همه شرکت‌کنندگان مشارکت داشتند و راه‌های ارتقای بهره‌وری در حوزه‌های مرتبطی که آنها فعالیت دارند، بررسی شد. از موضوعات ویژه‌ای که در این آموزش‌ها مورد توجه قرار گرفت، موضوع روستای بهره‌ور بود که با استقبال دهیاران استان سیستان و بلوچستان مواجه شد. طی نشست با حضور دهیاران، نکاتی در مورد روش‌های اجرایی‌ای که موجب افزایش موفقیت یک دهیاری و افزایش بهره‌وری از جمله درباره ضرورت شناخت مزیت‌ها، شناخت موانع و انتخاب راهکارهای مناسب و موثر برای بهبود و توسعه روستا ارائه و بر ریزی و مشورت با شوراهای اسلامی و افراد صاحب‌نظر تاکید شد تا دهیاران برنامه‌های خود را مدون و به‌طور منظم دنبال کنند و به دستاوردها و اهداف موردنظر برای توسعه روستاها برسند.

### ادامه از صفحه قبل

#### چند نکته در مورد بهره‌وری در خانه

- پدر خانواده مخصوصاً باید آشنایی عمومی و اولیه با سیستم‌های برقی و تاسیساتی و نحوه بهره‌برداری و نگهداری از آنها داشته باشد. یک جبهه ابزار مناسب و نیز جبهه کمک‌های اولیه یک ضرورت جدی در خانه برای رسیدگی‌های اولیه است. لازم است شماره تلفن‌های ضروری در دسترس باشد. زیبایی منزل هم یکی از عوامل موثر در سلامت روانی خانواده است. توجه به پرورش گل و گیاه نیز توصیه می‌شود.
- در یک خانه بهره‌ور وقت اعضا با هم هماهنگ و بهینه می‌شود تا از با هم بودن لذت ببرند. مزاحم هم نباشند و زمینه رشد همه اعضای خانواده فراهم شود. در یک کلام خانواده بهره‌ور، در خانه زندگی می‌کنند و بچه‌ها با سلامتی رشد می‌کنند و برای ساختن انسان‌های تاثیرگذار، خانواده و آینده جامعه آماده می‌شوند.

#### خانواده؛ راه‌حل معضل بهره‌وری کشور؟

- برای علم‌پژوهان این سرزمین، بهره‌وری غوغای پر سودایی است. اما همان‌طور که یکی از سخنرانان بیان کرد، چشم‌انداز بسیار بزرگی در انتظار بهره‌وری کشور خواهد بود، اگر وارد این عرصه شود و مدلی عرضه کند تا انبوهی از سازمان‌های مردم‌نهاد و فعالان عرصه خانواده را بر یک تسبیح قطار کرده و در مسیر ارتقای بهره‌وری در خانواده، بسج کند که قطعاً نقطه آغاز این حرکت تشکیل «کمیته بهره‌وری در خانواده» در انجمن بهره‌وری ایران است. تاکنون کشور از حرکت در مسیر بهره‌وری در اقتصاد، یعنی شرکت‌ها، کسب‌وکارها، بنگاه‌های اقتصادی و سازمان‌های اقتصادی و عمومی به عملکرد قابل قبولی دست پیدا نکرده، ولی می‌توان با اتکالی به این شبکه ملی به تحقق آن امیدوار بود؛ شاید با حرکت به سمت تقاضای نهایی اقتصاد یعنی خانوارها و خانواده‌ها بتوان زودتر به نتایج مناسبی دست یافته و زمینه‌سازی لازم برای پایداری آن را ایجاد کرد.

### اخبار کوتاه

- فراخوان جشنواره ایده‌ها و تجربه‌های بهره‌وری، به‌زودی از سوی انجمن بهره‌وری ایران اعلام می‌شود. این جشنواره در دو بخش ایده‌ها و تجربه‌های فردی و ایده‌ها و تجربه‌های حرفه‌ای بهره‌وری برگزار خواهد شد. بهره‌وری در صنعت بیمه و بهره‌وری و جهش تولید دو بخش ویژه این جشنواره هستند. بخش جانبی این جشنواره نیز شامل ایده‌های فرهنگی، هنری و ترویجی در حوزه بهره‌وری است.
- دو نشست تخصصی با موضوع بهره‌وری با حضور سید حمید کلانتری، مدیرعامل انجمن بهره‌وری ایران به صورت مجازی روز سه شنبه ۲۵ آذرماه ۱۳۹۹ برگزار شد. نشست اول با عنوان کافه بهره‌وری به موضوع بهره‌وری خانواده در حوزه فرهنگی و اخلاقی و نشست دوم با عنوان یلدای تعاون به موضوع تعاون و بهره‌وری اختصاص داشت.
- به‌منظور توسعه همکاری سازمان بهره‌وری آسیایی با اتحادیه کشورهای جنوب شرق آسیا دو کنفرانس بین‌المللی روزهای پنج‌شنبه و جمعه، ۲۰ و ۲۱ آذر با همکاری کشور ویتنام با موضوعات همکاری ASEAN – APO برای تقویت بهره‌وری و ترویج تولید ناب با حضور کشورهای عضو هر دو سازمان بین‌المللی و متخصصان و صاحب‌نظران برگزار شد. در این کنفرانس‌ها، هر دو سازمان بین‌المللی به معرفی خود و فعالیت‌های در حال انجام پرداخته و بر افزایش آمادگی در حوزه بهره‌وری و استانداردهای انقلاب چهارم صنعتی تاکید کردند.
- به دنبال عضویت سازمان بهره‌وری آسیایی در مجمع جهانی بهره‌وری (GFP) وابسته به سازمان همکاری و توسعه اقتصادی (OECD)، رئیس و نایب‌رئیس سازمان بهره‌وری آسیایی در این کنفرانس مجازی روز ۱۸ آذرماه حضور یافتند. در این برنامه دبیرکل OECD طی پیامی بر لزوم تمرکز بر رقابت‌پذیری و سیاستگذاری‌های عمومی در رشد بهره‌وری باتوجه به شرایط حال حاضر دنیا متاثر از بیماری COVID-19 تاکید کرد. این کنفرانس شامل دو پنل تخصصی و سخنرانی افراد برتر در حوزه اقتصاد و سیاستگذاری بهره‌وری بود.
- وبینار توجیهی نظام مدیریت بهره‌وری ویژه مدیران دستگاه‌های اجرایی استان گلستان با حضور استاندار، رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی و مدیران سایر دستگاه‌های اجرایی این استان و رئیس و معاونان سازمان ملی بهره‌وری ایران روز چهارشنبه ۱۹ آذرماه ۱۳۹۹ برگزار شد.
- سومین رویداد از سلسله نشست‌های هم‌اندیشی با اعضای شبکه ملی بهره‌وری ایران با موضوع تبیین رویکردهای سازمان بهره‌وری آسیایی (APO) در سند چشم‌انداز ۲۰۲۵ به صورت آنلاین برگزار شد. چشم‌انداز این سازمان برای سال ۲۰۲۵ رشد فراگیرتر و مبتنی بر نوآوری و ذیل آن، اکوسیستم قدرتمند نوآوری و مشارکت فراگیر و سعادت‌مندی عمومی است.
- شماره جدید فصلنامه پژوهش مدیریت بهره‌وری از سوی انجمن علمی مدیریت بهره‌وری به‌صورت الکترونیکی با مطالبی از قبیل ارتقای بهره‌وری از حرف تا عمل، همراه با ساعت بهره‌وری، بررسی تاثیر مؤلفه‌های مهارت ارتباطی مدیران بر میزان رضایت شغلی کارکنان سازمان ملی استاندارد ایران، ذخیره ابری اطلاعات و بهره‌وری و نقش مدیریت فناوری در توسعه بهره‌وری سازمان منتشر شد.